

Actiunea este cea mai clară și cea mai expresivă dezvăluire a omului.

(Hegel)

Cine a câștigat timpul, în ultimă analiză a câștigat totul.

(Molière)

Procesul Bologna Conferința Miniștrilor din Europa

28-29 aprilie, Leuven, Belgia

O delegație a Ministerului Educației și Tineretului al RM, condusă de dna Larisa Șavga, ministru, a participat la Conferința miniștrilor din Europa, responsabili pentru învățământul superior și cercetare în cadrul Procesului Bologna.

La Conferință au participat reprezentanți ai ministerelor educației și cercetării din 46 de state-membre ale Procesului Bologna, ai organizațiilor internaționale: Comisia Europeană, Consiliul Europei, UNESCO, Asociația Universităților Europene, Asociația Europeană a Studenților. În componența delegației RM au intrat: **Ion Bostan**, rectorul Universității Tehnice din Moldova, și **Sergiu Ciumac**, student anul III, UTM.

În cadrul Forului au fost examinate progresele înregistrate în implementarea obiectivelor Procesului Bologna și acțiunile de perspectivă în scopul edificării spațiului comun european al învățământului superior în deceniul următor. Au fost examinate două subiecte de bază:

1. Realizări în implementarea obiectivelor Procesului Bologna de la Londra (2007) la Louvain (rapoarte și reflecții la subiect prezentate de către: EUROSTAT, Eyridice, Comisia Europeană, ENQA, UNESCO, Consiliul Europei).

2. Priorități în învățământul superior pentru următorul deceniu, accentuându-se:

- Dimensiunea socială a învățământului superior,
- Învățământul pe parcursul întregii vieți,
- Dezvoltarea mobilității academice a studenților și cadrelor didactice,
- Elaborarea Cadrelui Calificărilor,
- Diversificarea surselor de finanțare a învățământului superior,
- Sinergia dintre învățământul superior și cercetare.

O atenție sporită a fost acordată promovării conceptului *Instruirii pe Parcursul Între-*

gii Vieții – factor ce va asigura crearea unei economii europene competitive, bazată pe cunoaștere, cercetare, inovare, precum și stabilirea la nivel național și internațional a ratingului instituțiilor de învățământ superior – factor important pentru instituirea unei competiții sănătoase între instituțiile de învățământ în vederea promovării calității studiilor, transparenței, internaționalizării și deschiderii învățământului superior european.

De asemenea, au fost abordate diverse aspecte privind studiile la *Ciclul II – Masterat*, menționându-se relevanța acestora pentru piața muncii la nivel național și internațional. Majoritatea țărilor optează pentru o *continuitate* de 100% a studiilor de la *Ciclul I la Ciclul II*.

La finele lucrărilor participanții la Conferință au adoptat o Declarație Finală, în care se elucidează realizările obținute în spațiul european în vederea implementării Procesului Bologna și obiectivele de perspectivă, inclusiv:

- Amplificarea procesului de mobilitate

a studenților și cadrelor didactice, care către anul 2020 să înregistreze o rată de 20% la nivel european;

- Diversificarea surselor de finanțare a învățământului superior, în special prin atragerea resurselor financiare ale sectorului asociativ: întreprinderi, organizații și alte instituții ale societății civile, fapt ce în RM este prevăzut prin Codul învățământului;

- Definitivarea Cadrelui Național al Calificărilor în fiecare țară-membru;

- Consolidarea în continuare a structurii învățământului superior bazat pe 3 cicluri – *Licență-Masterat-Doctorat*.

La Conferință au participat și reprezentanți ai 18 state din afara arealului geografic european: SUA, Australia, Noua Zeelandă, Maroc, Tunis etc., care au prezentat rapoarte privind impactul Procesului Bologna asupra evoluției învățământului superior în lume și implementarea unor elemente/obiective ale Procesului în propriile țări. Statele respective vor fi următorii candidați pentru aderare la Procesul Bologna.

Bursa de excelență a Guvernului RM

Prin Hotărârea Guvernului nr. 283 din 10.04.2009 „Cu privire la acordarea Bursei de excelență a Guvernului și Bursei nominale (pe domenii) pentru doctoranzi pe anul 2009” au fost aprobate listele doctoranzilor beneficiari ai burselor respective.

În lista doctoranzilor cărora li se acordă **Bursa de excelență a Guvernului RM** se regăsesc și doi discipoli ai Universității Tehnice din Moldova:

Tucan Svetlana
– Economie politică; doctrine economice, anul III;
Usturoi Alina
– Economie și ma-

nagement (în ramură), anul III.

Bursa „Sergiu Rădăuțanu”, categoria Bursa nominală, i-a revenit lui **Rusu Eugeniu** – Teoria mașinilor și organe de mașini, anul II.

Delegația Comisiei Europene în Republica Moldova a organizat la Chișinău o suită de festivități dedicate Zilei Europei. „Am arătat publicului larg de ce suntem aici, ce facem și cum populația Moldovei beneficiază de activitatea noastră”, a declarat **Cesare De Montis**, șeful Delegației Comisiei Europene în Moldova.

Pe 7 mai Biblioteca UTM (director - dna **Zinaida Stratan**) în colaborare cu Biroul de Informare al Consiliului Europei în Moldova a organizat un seminar de instruire cu studenții FCIM și FIMM. Seminarul a fost dedicat celei de-a 60-a aniversări a Consiliului Europei și a cuprins diverse aspecte ale activității acestui prestigios organism internațional.

Dna **Lilia Snegureac**, director al Biroului de Informare al Consiliului Europei în Moldova, a menționat că în cele peste 200 de convenții semnate de statele-membre sunt consolidate eforturile de stabilire a standardelor comune pentru o gamă vastă

de probleme în domeniul economic, social, cultural, științific, juridic și administrativ, inclusiv echivalarea diplomelor de absolvire a școlii, asistența medicală, lupta împotriva terorismului, crimele în spațiul cibernetic, traficul de ființe umane etc. Tematica variată atestă eforturile continue ale statelor europene de a se apropia prin acordarea beneficiului standardelor comparative tuturor cetățenilor, indiferent de locul reședinței.

Pe 10 mai, în Scuarul Operei Naționale, s-a desfășurat un iarmaroc al proiectelor Uniunii Europene implementate în RM. Cele peste 30 de proiecte au fost etalate în buticuri amenajate cu echipamentul necesar pentru vizualizarea acestora.

Universitatea Tehnică a Moldovei a participat la această manifestație cu un șir de proiecte și programe de studii susținute de Uniunea Europeană, care au fost prezentate

de: **Cristina Gherman** – Oficiul Tempus în Republica Moldova; **Marcela Botnaru** – Proiectul de la ciclul II Masterat „Economia afacerilor imobiliare”; **Sergiu Dântu** și **Nicolae Mișanschi** – Proiectul CENIOP/UTM; **Petru Todos**, prim-prorector UTM – Proiectele: „Armonizarea învățământului ingineresc cu rigorile Procesului Bologna”; „Sistemul de Management al Calității în instituțiile de învățământ superior”; „Dezvoltarea parteneriatului universitar cu întreprinderile”; **Mariana Vrincean** – Proiectul Erasmus Mundus – program de cooperare ce vizează creșterea calității învățământului superior european și promovarea acestuia la nivel mondial.

Proiectele au fost proiectate pe monitoare mari, amplasate lângă scena centrală. În fața cortului cu programele **Tempus IV** și **Erasmus Mundus**, au fost expuse diferite materiale promoționale și publicații utile pentru vizitatorii interesați.

De asemenea, reprezentanții proiectelor au expus echipamentul medical livrat centrelor medicale rurale de către Comisia Europeană, au adus mieși pentru a demonstra sistemul

Ziua Europei

europen de identificare a animalelor, au prezentat planul de revitalizare a Chișinăului istoric, au informat tinerii despre posibilitățile de obținere a burselor pentru studii și cercetare în universitățile statelor-membre ale UE. Misiunea Uniunii Europene de Asistență la Frontieră a oferit vizitatorilor posibilitatea de a examina echipamentul folosit pentru detectarea mărfurilor interzise și a demonstrat varietatea uniformelor Serviciilor Vamale și de Grăniceri.

Festivitățile au culminat cu un concert susținut de cei mai îndrăgiți interpreți și formații de muzică autohtone.

Mariana VRINCEAN, drd.,
Departamentul Cooperării Internaționale

Consiliul de Administrație

Pentru care profesor optați?

În ședința din 4 mai 2009 Consiliul de Administrație al UTM a analizat rezultatele sesiunii intermediare la facultăți. Între altele, s-a scos în vileag aspectul frecvenței. Problema e mai veche, or tocmai de frecvență depinde și reușita în general – indicatorul cumulativ al bunului mers al activității universitare în ansamblu.

Ce s-a observat însă? Frecvența studenților la ore nu este univocă, să spunem așa. La orele unor profesori e bună, la orele altor profesori – e slabă sau rea de tot. De ce?

În sondaje studenții scriu la întrebarea despre frecvență (anonim, desigur) că nu frecventează anumite ore, pentru că profesorul respectiv predă materia într-un stil neclar, neînțeles, încurcat și, prin urmare, dacă nu înțelegi ce se predă, prezența e formală, e ca și cum lipsești. Studentul nu are interes pentru prelegerile care nu-i dau cunoștințe, de aceea nu le frecventează – aceasta ar fi explicația.

Dar iată și reversul medaliei: aceiași studenți frecventează cu un interes deosebit alte prelegeri, unde obțin cunoștințe, văd aievea cum, pas cu pas, de la o prelegere la alta, bagajul lor cognitiv se îmbogățește.

De fapt, subiectul calității profesorului nu e nou. Acum însă el pare să se distingă mai acut, dat fiind interesul din ce în ce mai pronunțat al masei studențești pentru o pregătire profesională cât mai solidă, deoarece

matică, fizică, chimie. La începutul anului universitar se va afișa lista profesorilor, iar studenții vor avea posibilitatea să aleagă, răspunzând la întrebarea: „Pentru care profesor optați?”

Este un moment educativ foarte semnificativ atât pentru studenți, cât și pentru profesori. E și firesc: educația este un proces continuu și deschis pentru toți. Dar este și un precept al democrației, inclusiv al democrației didactice universitare. Să ne pregătim psihologic pentru a pătrunde adânc sensurile democrației.

Un alt subiect analizat în ședința Consiliului UTM s-a referit la mărimea seriilor/torentelor pentru prelegerile teoretice. S-a subliniat că asemenea serii/torente să întrunească câte cel puțin 50 de studenți în sală.

În anul universitar care bate la ușă va trebui să chibzuim asupra unei optimizări mai marcante a procesului didactic la UTM. De exemplu, să se purceadă la anumite comasări de cursuri, poate chiar a unor catedre,

economia de piață devine tot mai severă și nu te „iartă”, dacă pregătirea ta e... cam așa.

Profund preocupat de ridicarea gradului de frecvență a orelor, examenelor, deci de ridicarea gradului de reușită la studii, Consiliul de Administrație a lansat ideea ca la UTM să se implementeze forma democratică de alegere a profesorului.

Pentru început se propune ca experiența-pilot să se aplice la trei discipline: mate-

rieșind din logica universitară a multor țări dezvoltate. În fond, specializarea profesională se cristalizează la anii superiori, iar asta ar presupune o predare mai generală, mai unificată la anii inferiori. Sau poate ar trebui să se renunțe în general la predarea unor cursuri mărunte, pentru a evita fărâmițarea inutilă a tabloului general de predare în urcușul spre specializarea inginerescă.

Senat

EDUCAȚIE, EDUCAȚIE...

În ședința din 5 mai 2009 Senatul UTM a examinat chestiunea privind procesul de educație desfășurat în căminele studențești și modalitățile de îmbunătățire a acestuia. Raportorul, dl **Anatol Alexei**, președintele comitetului sindical-studenți, a elucidat multiplele aspecte de trai în cele 12 cămine studențești.

Pentru 3400 de studenți căminul a devenit o a doua casă (după cea părintească, firește) în perioada studiilor la UTM.

sau confecționării inventarului sportiv necesar pentru amenajarea localurilor pentru ocupații sportive.

Din moment ce subiectul privea sfera foarte importantă a educației studenților, Senatul Universității Tehnice din Moldova nu a evitat să-și exprime atitudinea față de evenimentele din 7 aprilie 2009, care au degenerat în acte de devastare a clădirilor Președinției și Parlamentului Republicii Moldova.

Senatul a reiterat mențiunea din **Adresarea Consiliului Rectorilor din RM**, publicată în ziarul UTM „**Mesager Universitar**” (nr. 4, aprilie 2009), în care se menționează: **„Acțiunile devastatoare de la 7 aprilie**

În majoritatea odăilor domină ordinea și disciplina, iar de comodități se dispune în funcție de mijloacele financiare la zi ale universității.

Dar...

Condiții pentru a face sport (după ore, tânărul vrea să-și „ardă” energia) în cămine lipsesc. Mai persistă probleme și cu dușurile, cu blocurile sanitare, cu teritoriile adiacente.

Este regretabil și faptul că prodecanii pentru problemele sociale și educaționale, îndrumătorii de grupe academice merg prea rar la căminele UTM.

Lipsește ora actuală și pedagogii sociali în cămine.

În subiectul dat Senatul a adoptat o amplă hotărâre, din care extragem câteva puncte:

- comitetul sindical-studenți împreună cu consiliile locatarilor din cămine să desfășoare anual concursul **„Cel mai bun cămin al Universității Tehnice din Moldova”**;
- să elaboreze și să pună în aplicare sistemul de stimulare și penalizare a locatarilor din căminele studențești;
- să se analizeze posibilitatea alocării mijloacelor financiare în scopul procurării

2009 au cauzat prejudicii materiale considerabile patrimoniului cultural național, au știrbit imaginea Republicii Moldova în plan internațional, au afectat aspirațiile societății de integrare în spațiul Comunitar European la care aspiră și tineretul”.

Senatul a cerut ca munca educativă în grupele academice să fie intensificată în spirit patriotic, subliniind ideea expusă în aceeași Adresare a Consiliului Rectorilor din Republica Moldova:

„Aceste acțiuni nu au nimic comun cu misiunea universitară și normele democratice de protest, cu educația tineretului în spiritul onorării valorilor și atributelor statului”.

În aceeași ședință Senatul a analizat și tema stagiilor de practică ale studenților de la Facultatea de Tehnologie și Management în Industria Alimentară. Un raport bine documentat, cu expunerea rezultatelor pozitive înregistrate în problema dată a fost prezentat de către dl **Grigore Musteață**, decanul FTMIA, conf., dr.

Senatul Universității Tehnice a adoptat o hotărâre menită să îmbunătățească în continuare aspectul educațional, extrem de important în pregătirea profesională a tinerilor ingineri.

Tineretul trebuie să facă învățăminte pentru a restabili, cu eforturi culturale serioase, imaginea țării.

Studenții, împreună cu îndrumătorul, au citit și aprobat Adresarea Consiliului Rectorilor din RM, care condamnă actele de devastare a edificiilor Președinției și Parlamentului RM, document publicat și în ziarul UTM „**Mesager Universitar**” (nr. 4, aprilie 2009).

După convorbirea foarte deschisă în această grupă, organizată de redacția „Mesagerului Universitar”, sentimentul optimist pentru dreapta înțelegere a lucrurilor, care formează viața noastră universitară și general-socială, ne-a făcut să înțelegem limpede că „aerul” Facultății de Energetică este ecologic, se muncește cu sârg, cu plăcerea formării unor buni specialiști și neapărat a unor personalități în proces de maturizare.

Educație

Îndrumătorul respectat

Domnul Sergiu Ungureanu, tânăr lector universitar, este îndrumătorul grupei academice „Inginerie și Management în Energetică”, anul II-U, FEEn. Dânsul deține postul de îndrumător de grupă abia al doilea an, anterior el însuși fiind student la aceeași Facultate de Energetică.

E tânăr și înțelege foarte bine inimile studenților pe care îi îndrumă, chiar dacă de departe îl poți confunda pe el însuși cu un student. Îi îndrumă pe un drum drept, pentru că „drumul cel drept” acum le este învățătura, reușita.

Toată grupa – 22 de studenți (inclusiv 6 fete) este „bursieră”. Cu toții au burse, ceea ce denotă că toți învață bine, frecventează regulat orele, sunt puși pe acumularea cunoștințelor profesionale, pe formarea carierei încă din aula studențească, cu toții învață să fie și buni cetățeni, să știe a distinge firele binelui de ale răului, or asta nu-i ușor deloc, precum se știe.

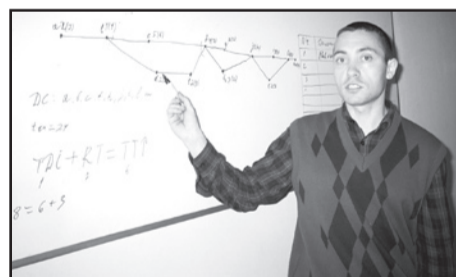
Uite că tânărul îndrumător, lectorul universitar Sergiu Ungureanu, mai ieri el însuși student, la timpul lui educat de alți îndrumători de grupă, profesori de la FEEn, să iubească munca, orice muncă, inclusiv științ-

fică, pedagogică, de autocultivare, acum îi învață aceleași lucruri și pe studenții săi.

Studenții, toți într-un glas, au declarat deschis că îl iubesc pe tânărul lor îndrumător. A spune așa ceva e lucru mare. O mare mulțumire lăuntrică pentru un tânăr profesor și îndrumător de grupă nu există. Anul trecut îndrumătorul Sergiu Ungureanu îi povățuia pe „bobocii” grupei cum să se poarte elementar în universitate și în societate, cum să învețe, cum să-și „croiască” drumul studenției. La anul II le vorbește într-un limbaj deja mai filozofic despre ceea ce reprezintă societatea noastră la ziua de azi, cum să-i prețuim și să-i valorificăm tezaurul.

Tocmai aici am ținut să „vedem” ce atitudine are îndrumătorul și studenții săi vizavi de evenimentele de la 7 aprilie 2009 din Chișinău. Precum și era de așteptat, ei au condamnat la unison acțiunile de vandalizare a edificiilor oficiale ale statului, care sunt totodată și patrimoniul cultural-arhitectural și politic al RM.

Noi toți suntem tineri, au spus studenții. Toți putem protesta și chiar protestăm public când e cazul, dar este o măsură în toate – civilizația! Putem să și protestăm, dar în mod pașnic! E o sălbătăcie să arunci

cu pietre în instituțiile statului în care te-ai născut și trăiești. Unii spun că tineretul a fost provocat. Dar dacă ești educat, provocarea nu te poate influența dincolo de o anumită măsură...

Monitorul grupei, studentul **Mihai Pașecinic** a condamnat forma în care s-a protestat pe 7 aprilie 2009, spunând că aceasta este opinia întregii grupe.

TCM-2009 se transferă la Iași

Cu dl Sergiu Mazuru, șeful Catedrei „Tehnologia Construcțiilor de Mașini”, conf., dr., am abordat tema Conferinței științifice internaționale în domeniul Tehnologiilor în Construcțiile de Mașini (TCM), care, conform tradiției, are loc anual, alternativ la Chișinău și la Iași. Anul acesta, era rândul Chișinăului. Însă evenimentele nefericite din 7 aprilie 2009 au impus instituirea regimului de viză cu România, motiv pentru care Conferința urma să fie suspendată.

Suspendare?...

O conferință de o asemenea anvergură reclamă eforturi organizatorice serioase. Anul acesta conferința a fost pusă pe temeiuri noi, conform cerințelor internaționale emise de ISI – Institutul pentru Știința Informării din Philadelphia, SUA (Din 1958 ISI indexează publicațiile din domeniul științei și tehnologiei. Pe parcursul ultimilor 30 de ani, ISI s-a dovedit a fi unul dintre principalele centre de cercetare mondială în domeniul informatizării și al tehnologiei informației. ISI selectează aproximativ 9.000 de reviste științifice din totalul celor apărute în întreaga lume. Această selecție este considerată drept curentul principal al literaturii științifice mondiale - cel puțin în domeniul științelor fundamentale). Toate comunicările trebuie să fie redactate în limba engleză, iar fiecare dintre ele trebuie să fie recenzată în afara țării respective și să conțină elementul de noutate în domeniul/aspectul cercetat. Trebuie să fie respectate și termenele de depunere la comitetul organizatoric (la Chișinău – FIMCM/UTM) mai întâi a rezumatului, apoi și a textului integral al comunicării.

Cerințele ISI urmează să se respecte trei ani consecutiv pentru a se considera că o asemenea conferință are un nivel/statut științific mondial. Este pentru prima dată, chiar și în arealul științific din România, când o asemenea conferință în domeniul tehnologiei construcțiilor de mașini a fost pregătită după cerințele ISI. Pregătirea foarte meticuloasă s-a realizat de către profesorii de la FIMCM, Universitatea Tehnică din Moldova împreună cu profesorii-colegi de la Universitatea Tehnică „Gh. Asachi” din Iași timp de circa un an. Prin urmare, statutul domeniului dat ca cercetare științifică se ridică atât pentru FIMCM/UTM, cât și pentru facultatea respectivă a UT „Gh. Asachi” din Iași.

Pe parcursul anului 2008 – începutul anului 2009 în volumele conferinței au fost acumulate pentru editare 335 de lucrări în 16 aspecte privind tehnologia construcției de mașini (!) Tot aici se înscriseră recenzarea și redactarea/traducerea în limba engleză – o muncă pregătitoare colosală! Iar acum, după atâta muncă, să ratăm convocarea unei asemenea conferințe internaționale? Dacă la Chișinău nu se poate, am convenit cu colegii români să transferăm conferința la Iași.

Sunt 13 ani de când alternativ la Iași și Chișinău se desfășoară Conferința științifică internațională în domeniul tehnologiei construcțiilor de mașini. La început s-a numit „Tehnologii Moderne în Construcția de Mașini – TMCM”. Din anul 2000, la propunerea colectivului de cadre didactice de la Catedra „Tehnologia Construcțiilor de Mașini”, UTM denumirea conferinței s-a schimbat în „Tehnologii Moderne, Calitate, Restructurare – TMCR”.

Acum că i-am ridicat exigențele conform statutului ISI pentru a deveni, în curs de 3 ani, cu index mondializat, i-am schimbat și genericul – „ModTech” (Tehnologii Moderne), precizează dl Sergiu Mazuru. Conferința are și un site, care în viitor va primi direct lucrările de la autorii din diferite țări, astfel ca se va lucra prin mijlocurile internetului, deci modernizarea survine chiar de la etapa de pregătire/organizare.

Să precizăm: organizarea laborioasă a conferinței este în fiecare an opera a două catedre – „Tehnologia Construcțiilor de Mașini” de la Universitatea Tehnică din Moldova, condusă de dl Sergiu Mazuru, conf., dr. și organizator principal, și catedra omonimă de la UT „Gh. Asachi” din Iași, condusă de dl **Laurențiu Slătineanu**, prof. univ. dr. ing., responsabil direct pentru Conferință – dl **Dumitru Nedelcu**, prof. dr. ing.

Seminare de informare

Expoziția a XIII-a specializată „Moldenergy”

În perioada 18-21 martie 2009 în cadrul Expoziției Internaționale „MOLDENERGY” au avut loc două seminare de informare în problemele conservării energiei și noilor tehnologii în iluminat. În cadrul primului seminar de informare cu genericul „Noi tehnologii în iluminat și caracteristicile noilor surse și corpuri de iluminat” au fost prezentate produsele firmei specializate în producerea corpurilor de iluminat ES-SYSTEM din Polonia. Există mai multe tendințe în domeniul iluminatului bazate pe tehnologii și produse moderne cum sunt sistemele de iluminat cu LED-uri – cea mai importantă inovație din domeniul iluminatului, de la descoperirea luminii electrice, acum mai bine de un secol.

Reprezentantul ES-SYSTEM, dl **Voițeh Museal**, manager regional, a prezentat seria corpurilor de iluminat COSMO, care provine de la grupul corpurilor de iluminat cu destinație industrială. Designul inovator, gradul de protecție IP65 și soluțiile referitoare la conservarea energiei permit de a utiliza corpurile de iluminat de ultimă generație COSMO-9 pentru încăperile cu cele mai înalte cerințe lumino-tehnice de exploatare. Corpurile de iluminat COSMO-9, bazate pe tehnologii noi, se dotează cu surse fluorescente de iluminat de standard TL5 RGB, cu una sau două lămpi tubulare fluorescente cu lumină caldă sau rece și surse de iluminat de tip LED care au funcția de iluminat decorativ, ambele fiind cu aprindere electronică. Corpul fiind executat în trei versiuni de culori, din policarbonat transparent permite de a obține efectul tavanului iluminat și de a fi utilizat în încăperile individual proiectate, în special al celor comerciale, în care are loc combinarea mai multor sisteme

de iluminat. În plus, se înregistrează o cerere în creștere pentru soluții de iluminat flexibile care să permită magazinelor să facă schimbări corespunzătoare cerințelor grupurilor de clienți, strategiilor de comunicare, evenimentelor speciale etc.

La tema „Iluminatul stradal” au fost prezentate corpuri de iluminat elaborate și produse de firma „VATRA”, or. Ternopol, Ucraina (reprezentant - dl **Victor Shencar**) și de compania de producere de corpuri de iluminat „Svetovie tehnologie”, filiala din Ucraina. Este vorba de corpuri de iluminat noi din seria proiectoarelor pentru iluminatul fațadelor, obiectelor sportive precum și gama corpurilor de iluminat stradal.

Seminarele au fost organizate de către directorul firmei „OPTIMUS PLUS” dl **Timofei Porcescu**. Din partea UTM au participat directorul CSFCE, conf. univ., d.ș.t. **Constantin Codreanu**, proaspeții absolvenți, azi lectori la Catedra de Electroenergetică dnii **S. Aparatu**, **S. Ungureanu**, specialiști în domeniile de proiectare a instalațiilor de iluminat din diverse instituții de proiectare din Chișinău. Prin intermediul reprezentantului firmei „Vatra” au fost stabilite relații de colaborare dintre Catedra de Electroenergetică și Catedra de Lumino-tehnică a Universității Tehnice din Ternopol.

De asemenea au fost organizate seminare la tema „Avantajele utilizării transformatoarelor de putere de tip TMG în sistemul electroenergetic al RM” și masa rotundă cu genericul „Utilizarea energiei din mediul cu potențial termic redus”. Expoziția a trezit un viu interes în rândurile specialiștilor și studenților.

Constantin Codreanu, director CSFCE, conf. univ. d.ș.t.

SINGURĂTATEA MATEMATICIANULUI

Urmare din nr. 1, ianuarie 2009

Acad. Solomon MARCUS

(spicuirii finale din discursul de recepție, rostit în aula Academiei Române, 2008)

Dubla singurătate a matematicii

Matematicianul are nevoie de singurătate pentru a se proteja. Nu e vorba de liniștea necesară oricărei activități intelectuale, ci de faptul că, preluând o întrebare, el o transformă, pentru a-i da sens. Autorul întrebării, un inginer, economist, lingvist sau altcineva, se simte frustrat, are impresia că problema lui a fost înlocuită cu o alta. Se naște o suspiciune. De aici și gluma cum că un matematician îți rezolvă orice problemă, în afară de cea care te interesează. Cităm din **Goethe (Convorbirile cu Eckermann)**: „*Matematicienii sunt ca francezii; le propui o problemă, ei o trec pe limba lor și mai departe nu mai înțelegi nimic*”. S-ar părea că Goethe nu-i agreea pe matematicieni. Însă autorul lui *Faust* avea o profundă înțelegere a naturii activității matematice. Instinctiv, matematicianul caută să se folosească de acele părți ale matematicii care-i sunt familiare, deci modul de a da sens unei întrebări depinde și de tipul culturii sale matematice.

Concomitent cu singurătatea care-l are ca autor, matematicianul trăiește singurătatea pe care matematica o resimte în viața socială. Începând cu anii de gimnaziu, mulți elevi resping ceea ce li se propune sub eticheta matematicii, rămânând pe viață marcați de această experiență negativă. Dacă se mai întâlnesc cu ea, în studenție sau profesie, e vorba de aspectul unealtă, sub forma unui algoritm, formule, reprezentări grafice, de care se prevalează într-un itinerar care nu este de natură matematică. Într-un caz mai fericit, apare nevoia de a face apel la matematica-lingvaj. Modul de gândire pe care-l oferă această disciplină are o valoare universală, deci e util în orice domeniu. În momentul de față ne aflăm la o distanță astronomică de împlinirea acestui deziderat. Concludent este și faptul că, ajunși la vârsta a treia, mulți nu-și mai amintesc din matematică nicio idee cu semnificație culturală; numai unele cuvinte-sperietoare ca logaritm, sinus, rădăcina pătrată. Izolarea socială și culturală a matematicii e gravă.

Pași peste granițe

Matematica e aruncată în derizoriu de modul în care se face educația ei și de percepția ei publică. Acest fapt iese în relief îndată ce, prin contrast, luăm în considerare complexitatea culturală și datele istorice privind potențialul spiritual al matematicii, pe care ne-am străduit să le configurăm. Ele ne ajută să înțelegem de unde vin bogăția intelectuală, forța artistică, universalitatea, capacitatea de seducție a matematicii, atunci când aceasta rămâne autentică, nefiind înlocuită cu o caricatură a ei. Deocamdată aceste comori rămân ascunse, chiar inexistente în educație, cultură, percepția publică. Nici măcar cei care, prin profesie, au contact cu partea instrumentală a matematicii (fizicieni, ingineri, economiști), adeseori nu ajung la aerul tare al marilor spectacole pe care le oferă matematica. Așadar, limbajul este unul dintre multele aspecte ale matematicii, aspect sesizat doar prin câteva dintre numeroasele sale componente și funcții.

Cele mai interesante aspecte sunt cele apărute la interfața matematicii cu restul lumii. Spre această zonă mi-am orientat o bună parte din cercetări. Am dat exemplul formulei canonice a mitului. În ultimii 30 de ani, cercetarea formulei respective s-a intensificat și câteva sinteze dau seama despre aceste căutări. Punctul de vedere al matematicii nu a lipsit, mergând de la logică și algebră la matematica morfogenezei, a lui **René Thom**. În ce a constatat aici rolul matematicii? S-au propus lumi alternative, coerente, în cadrul cărora intuițiile lui **Lévi-Strauss** capătă un statut conceptual. E vorba nu atât de teoreme, ci de metafore matematice, a căror relevanță antropologică va fi pusă mereu în discuție. Matematica se află la ora pașilor peste granițe, la care se raporta **Heisenberg** într-o celebră carte a sa.

De la izolare la universalitate

Dacă aventura lingvistică a matematicii avea predecursori iluștri, de la **Newton** și **Leibniz** la **Kolmogorov** și **Dobrushin**; dacă asocierea ei cu arta s-a aflat în atenția lui **Birkhoff**, **Kolmogorov** și **Coxeter** (sec.XX); dacă

imixtiunea matematicii în antropologie îl avea ca inițiator pe unul dintre cei mai importanți matematicieni ai sec.XX, **Weil**, noul domeniu, semiotica, purta girul celui mai important matematician american al sec.XIX, **Peirce**. E vorba de un punct de vedere ce-și are originea la vechii greci, trece prin teologia catolică a Evului mediu și se regăsește la **Leibniz**, pentru a schița o mică parte din itinerarul acestei discipline a modului de generare și transformare a semnelor. Între matematică și semiotică legătura e atât de naturală, încât apare tentația de a o considera pe prima drept o ramură a celei de a doua. Cu toate acestea, la începutul anilor '70 ai sec.trecut, când semiotica căpăta o bază instituțională, nu matematicienii, ci lingviștii, literații, artiștii au fost cei mai activi în promovarea studiilor de semiotică. Ulterior au apărut și biologii, informaticienii, matematicienii. Ca urmare a activității mele anterioare în lingvistică, am trecut ușor la noua orientare, iar **Umberto Eco** m-a invitat ca raportor la I Congres al Asociației Mondiale de Semiotică (Milano, 1974). Semiotica s-a dovedit a fi liantul de care aveam nevoie pentru a facilita legătura dintre ideile matematice și cele din biologie, informatică, psihologie, literatură, economie, lingvistică, istorie, relații internaționale etc. Un moment important a fost Seminarul combinat de matematică, genetică moleculară, lingvistică și informatică pe care l-am organizat la Institutul de lingvistică al Americii (New York, 1971). Mai târziu, în 1976, am devenit șeful echipei Universității București în cadrul Proiectului Universității Națiunilor Unite (Tokio) *Obiective, procese și indicatori de dezvoltare*. Dialogul cu specialiști din alte domenii, din zeci de țări, pe care mi l-a prilejuit, timp de 7 ani, acest experiment a avut un rol decisiv în antrenamentul meu transdisciplinar. Devenisem conștient de

daunele lipsei de comunicare dintre discipline. Mi s-a configurat astfel capacitatea matematicii de a fi un catalizator al transferurilor de idei, concepte, rezultate între diferite domenii. Nu cumva tocmai izolarea la care e condamnată îi conferă matematicii universalitatea pe care

nimeni nu i-o poate contesta?

Capacitatea formativă a matematicii și gratuitatea ei

Una din sursele eșecului matematicii școlare rezidă în greșeala de a crede că îl educăm pe elev furnizându-i scule cu utilizări precise. Regulile de folosire a sculelor pot fi deprinse relativ ușor, dar valoarea lor educațională e derizorie.

Aritmetica și geometria dispun de resurse bogate de dezvoltare a capacității copilului de a se mira, a se întreba, a imagina răspunsuri, a tatona diferite căi de rezolvare, a stabili punți de legătură cu înțelegerea naturii, a limbajului, istoriei, geografiei. Dar totul trebuie să se bazeze pe dezvoltarea propriei sale curiozități, în așa fel încât el să accepte ca unică răsplătă bucuria, plăcerea de a înțelege, prin pași mărunți, câte ceva din lumea care îl înconjoară și de a se înțelege pe sine.

Matematica este un mod de gândire cu valoare universală și prilejuiește bucurii spirituale, la care orice ființă umană ar trebui să aibă acces. În măsura în care adolescenții vor învăța să se bucure de frumusețile matematicii, științei, artei și literaturii și vor simți nevoia de a le cultiva, ei nu vor mai suferi de plictiseală, iar tentația unor activități derizorii, uneori antisociale, va scădea.

UTM: file de istorie

Două facultăți

POLITEHNICA – UTM
(1964–2009)

Decani,
șefi de catedră, veterani

Facultatea de Economie
(1964–1977)

Compoziție – A. Marinciu
Operator – V. Ostaș-Tofan

Fundal decorativ – Liceul Comercial (1902)
Distruș de cutremur în a. 1977

Facultatea de Economie a fost transferată la Politehnică de la Universitatea de Stat printr-o decizie specială a Guvernului RSSM (15 mai 1964). Facultatea avea un stagiul de activitate de peste 10 ani și era bine completată cu cadre didactice. În cadrul facultății funcționau 3 catedre: „Evidența contabilă” (șef – prof. **Vasile Novac**), „Finanțe și credit” (șef – prof. **Ion Mocan**) și „Economie, organizare, planificare și industrie” (șef – conf. **Fiodor Prostomolotov**).

Facultatea a fost inițial amplasată în blocul de studii nr. 1 (unde activase și în cadrul USM în anii 1960-64). În 1971, când facultatea crescuse considerabil, a obținut un bloc

special (destinat pentru școala medie de pe actuala str. M. Costin).

În cadrul Universității de Stat din Moldova Facultatea de Economie (fondată în 1954) fusese condusă de către decanii **Ivan Rosleacov** (1954-57), **Marlen Makeenko** (1957-61) și **Ion Mocan** (1961-64).

La Politehnică Facultatea de Economie a fost condusă în continuare de prof. I. Mocan și avea 3 specialități: „Evidență contabilă”, „Finanțe și credit”, „Planificarea în industrie”. ulterior au fost deschise 3 specialități de management: „Economia și organizarea în industria alimentară”, „Economia și organizarea în construcții”, „Economia și organiza-

rea în industria constructoare de mașini”. Au urmat apoi specialitățile: „Organizarea prelucrării mașinate a informației economice” și „Economia muncii”.

Au fost organizate 4 catedre noi: „Economie și management în industria alimentară” (șef – prof. **Rivolda Feditiva**), „Economie și management în construcții” (șef – conf. **Leonid Gamov**), „Tehnică de calcul în economie” (șef – conf. **Vladimir Iacuşenco**) și „Economia muncii” (șef – conf. **Sergiu Chircă**).

Tot la această facultate a fost anexată și Catedra „Economia politică” (șef – acad. **Nicolae Frolov**).

Aceste catedre asigurau nu numai speci-

CATEDRE FE

1. **Contabilitatea.** Șefi de catedră: **V. Novac, M. Carauș.**
2. **Finanțe și Credit.** Șef de catedră: **I. Mocan.**
3. **Planificarea Industriei.** Șefi de catedră: **F. Prostomolotov, A. Budeanu.**
4. **Economia Muncii.** Șef de catedră: **S. Chircă.**
5. **Aplicarea Tehnicii de Calcul în Economie.** Șef de catedră: **Vi. Iacovenco.**

legată de posibile aplicări practice. Pondere studentilor care susțin această opinie a sporit de la 85,7% în anul 2007 la 89,9% în anul 2008.

Pentru facultate este îmbucurător faptul că circa 90% de absolvenți consideră că cunoștințele acumulate pe parcursul anilor de studii în raport cu cerințele pieței forței de muncă sunt apreciate ca bune și foarte bune.

Principalele măsuri care se propun în scopul sporirii nivelului de satisfacție a studentului și îmbunătățirii opiniei studenților privind activitățile organizate în cadrul Facultății Inginerie Economică și Business sunt:

- Acordarea unui rol tot mai important practicii de producție, astfel ca studiile universitare să posedă un aspect practic mai înalt.

- Amenajarea unei săli de calculatoare în scopul îmbunătățirii condițiilor pentru elaborarea proiectelor de an și a tezelor de licență.

Cadrul profesoral-didactic al facultății acordă o mare atenție opiniilor absolvenților vizavi de organizarea procesului de studii la facultate și va ține cont de sugestiile înaintate, scopul nostru comun fiind, evident, sporirea calității studiilor.

Țurcan Rina, dr., lect. sup.,
președintele Comisiei de Management al
Calității FIEB

Sondajele de opinie realizate printre absolvenții UTM se dovedesc a fi o bună experiență în vederea studierii „din interior”, ca să spunem așa, a multiplelor aspecte ale vieții universitare. Rezultatele unui asemenea sondaj efectuat printre absolvenții promoției-2008 a Facultății de Inginerie Economică și Business, de exemplu, au elucidat un șir de tendințe care urmează a fi valorificate în continuare la facultate.

Astfel, 40,1% din respondenți consideră că studenții au posibilitatea de a participa activ la adoptarea deciziilor la nivel de facultate, spre deosebire de 38,1% în anul 2007.

Opinia absolventului

Însă ponderea studenților care consideră că activitatea decanatului este substanțială și manifestă o atitudine obiectivă față de problemele studenților s-a diminuat de la 31,7% în 2007 până la 21,0% în 2008. O situație similară se constată și vizavi de implicarea cadrelor de profil în soluționarea problemelor ce țin de procesul instructiv-educativ: în 2007 de această părere erau 76,19% de absolvenți, iar în 2008 – 59,07%.

La întrebarea: „Ce-ați schimba/ modifica /îmbunătăți în activitatea universității, facultății, catedrei?” preferințele studenților s-au dovedit a fi aproximativ aceleași, orientându-se preponderent spre îmbunătățirea condițiilor sanitaro-igienice în blocurile de studii, perfecționarea activității de asigurare cu locuri de practică, oferirea unui număr mai mare de burse, organizarea orelor de studii în prima jumătate a zilei, perfecționarea planurilor de învățământ în conformitate cu interesele studenților, îmbunătățirea relațiilor profesor-student etc.

O tendință pozitivă rezidă în sporirea numărului studenților care consideră că instruirea la UTM în domeniul informaticii și a tehnologiilor moderne se efectuează la un nivel înalt sau satisfăcător. Absolvenții FIEB

pledează pentru extinderea numărului de discipline economico-manageriale, cele mai solicitate fiind: administrarea afacerilor, analiza economico-financiară, contabilitate, limba străină, managementul, marketingul, mai puțin – disciplinele fundamentale: filozofia, politica etc. Atenția sporită pe care studenții o acordă pregătirii lor profesionale ne bucură, firește. Însă menirea pregătirii universitare constă nu numai în formarea unor specialiști calificați, dar și a unor personalități multilaterale dezvoltate, de aici și necesitatea de a-i convinge pe studenți de necesitatea studierii disciplinelor fundamentale și de orientare sociumană.

Având posibilitatea să enumere trei profesori a căror prestație și profesionalism au marcat decisiv formarea lor profesională și cu care ar dori să colaboreze în continuare, majoritatea absolvenților au menționat numele următorilor profesori: Țurcanu N., Bugaian L., Gheorghită M., Crețu I., Albu I., Vascan G., Cojuhari A., Gangan A., Childescu V., Manole T., Moraru N.

Un punct forte pentru facultate îl constituie opinia studenților privind proiectarea de licență. Tot mai mulți studenți consideră că tematica proiectelor de licență este reală,

de Economie

UTM: file de istorie

POLITEHNICA – UTM
(1964–2009) *Facultatea de Inginerie Economică și Business (FIEB)*

Decani,
șefi de catedră,
veterani

M. RAISCHI-LIPEȚ   **A. COJUHARI**   **N. ȚURCANU** 2004   **R. FEDOTOVA**   **L. GAMOV**   **V. MĂMĂLIGA**   **I. BLAJ**   **N. ZAIĂȚ**   **Gr. VASCAN**   **S. MASIUC**

N. FROLOV   **A. GANGAN**   **T. MANOLE**   **Șt. TAȘCI**   **L. DANILICENCO**

V. MURZAC   **I. ALBU**   **M. BÔTNARU**   **S. GUȚU**   **V. MOISEEVA**   **V-n. SVERDLIC**

L. LUCHIANCENCO   **A. BOGDANAȘ**   **M. SMIRNOVA**   **T. NAUMOVA**   **E. ȘAMIS**   **R. CILOCI**   **N. SCOBIOALĂ**   **L. UȘACOVA**

*Compoziție – A. Marinciuc
Operator – V. Ostaș-Tofan*   *Fundal decorativ – Banca orașenească (1906)
În prezent – Sala cu orgă*

alizarea studenților Facultății de Economie, dar erau responsabile și de instruirea economică a tuturor studenților de la facultățile ingineresti – disciplinele respective erau predate în anii IV și V. Profesorii catedrelor economice consultau diplomanții la scrierea capitolului privind calculele economice a lucrărilor de diplomă.

Facultatea de Economie a servit mulți ani ca model de organizare a procesului de studii, a vieții cultural-artistice în general.

Aurel Marinciuc,
conf., dr. Catedra „Mecanica Teoretică”

CATEDRE FIEB

- 1. Teoria Economică și Marketing** (fondată în a. 1964) – 16 cadre didactice. Șefi de catedră: **N. P. Frolov** (1964-68), **A. F. Cojuhari** (1968-2006), **A. Gangan** (din a. 2006).
- 2. Economie și Management**

Date și cifre

1. Prima specialitate	– 1965
2. Întemeierea facultății	– 2004
3. Catedre	– 4
4. Cadre didactice	– 67
5. Cadre auxiliare	– 11
6. Doctoranzi	– 46
7. Contingent de studenți	– 1284
8. Absolvenți (1964-2008)	– 1187
9. Stud. înscriși în a. 2009	– 270
(inclusiv cu frecvență redusă)	– 0

în Industrie (fondată în a. 1967) – 26 cadre didactice. Șefi de catedră: **R. D. Fedotova** (1967-71), **I. N. Zaiăț** (1971-74), **I. D. Blaj** (1974-2004), **V-n Sverdluc** (2004-08), **V. Mămăligă** (din a. 2008).

3. Economie și Management în Construcții (fondată în a. 1969) – 12 cadre didactice. Catedră comasată. Șefi de catedră: **L. Iv. Gamov** (1969-76), **S. Vl. Masiuc** (1975-77),

L. M. Danilicenco (1976-93), **N. Gh. Țurcanu** (1993-2004), **Gr. Vascan** (din a. 2004).

4. Finanțele și Contabilitatea Firmei (fondată în a. 2004) – 5 cadre didactice. Șef al catedrei: **T. M. Manole** (din a. 2004).

Specialități

1. Business și Administrare:
  - a) Economie și Management în Industria Alimentară
  - b) Economie și Management în Construcții
2. Marketing și Logistică

Nicolae Antoci

Colectivul de profesori și studenți al secției „Automatică” și Catedrei „Automatică și Tehnologii Informaționale”, FCIM îl felicită cordial pe dr., conf. univ. **Nicolae Antoci** cu prilejul frumosului jubileu de 70 de ani.

Născut la 12 iunie 1939 în com. Zăbriceni, jud. Hotin, a absolvit școala medie nr. 2 din Edineț (1955), Tehnicumul de Construcții din Chișinău, secția Energetică (1958), apoi își continuă studiile la Universitatea de Stat din Chișinău (acum USM), Facultatea de Inginerie Tehnică, specialitatea „Automatică și Telemecanică”, iar după înființarea Institutului Politehnic din Chișinău (acum UTM) în 1964 își continuă studiile în această instituție, pe care o absolvă în 1968.

Necesitatea de cadre naționale face ca întreaga activitate de muncă a dlui Antoci să fie legată de această instituție, unde trece treptele de la inginer până la conferențiar universitar la catedrele „Electronică industrială”,

„Microelectronică și dispozitive cu semiconductori”, „Automatică”, „Automatică și Tehnologii Informaționale”. În 1984 susține teza de doctor la Institutul Politehnic din Kiev, Ucraina, iar în 1985 i se conferă titlul de conf. univ.

Rezultatele cercetărilor științifice ale d-sale sunt prezentate în peste 50 de lucrări științifico-didactice, inclusiv o monografie, 4 brevete de invenții, 7 materiale didactico-metodice.

Fiind un specialist de forță în domeniul electronicii și tehnicii circuitelor electronice, D-sa poartă în suflet și o mare dragoste pentru dansul popular – fiind student a organizat și condus ansamblul de dansuri al facultății, iar mai târziu, deja în calitate de cadru didactic, a condus ansamblul de dansuri al Facultății de Electrofizică.

Îi urăm iubitelui nostru profesor Nicolae Antoci multă sănătate și noi realizări pe tărâmul profesional și personal!

70 Ion Bumbu

Dl **Ion Bumbu**, dr. hab., prof. univ., membru titular al Academiei Naționale de Științe Ecologice, este un reabil savant, pedagog, enciclopedist. Ca savant D-lui s-a format în cadrul Institutului de Zoologie al AȘM, susținând în 1968, la Moscova (Institutul de Helminologie „C. I. Screebin”) teza de doctor în științe biologice, iar în 1998 – teza de doctor habilitat. În 1974 este invitat să participe în calitate de șef al redacției științifice de ramură la prima ediție a Enciclopediei Moldovenești. Din 1977 susține cicluri de prelegeri în domeniile fitopatologiei, fiziologiei, biochimiei plantelor în cadrul Institutului Agricol și USM, iar în 2000 vine în calitate de profesor universitar la Catedra „Ecotehnie, Management Ecologic și Ingineria Apelor UNESCO/Cousteau” a UTM.

Specialist în domeniile parazitologiei, managementului deșeurilor solide, igienei mediului, dezvoltării socio-economice durabile etc., manifestă un interes științific deosebit pentru elucidarea fenomenelor complexe ale interacțiunii din sistemul parazit-gază, cercetări prin se urmărește evo-

luția maladiilor parazitare, dinamica modificării și integrării metabolismelor partenerilor la apariția unui nou sistem parazit-gază, precum și avansarea spre noi procedee de profilaxie, terapie și combatere integrată a parazitozelor.

Autor a peste 200 de lucrări științifice și metodico-didactice, inclusiv 4 monografii, 2 brevete de invenție, 5 îndrumare metodice, cicluri de prelegeri, articole și rezumate științifice. Participă activ la organizarea de conferințe și simpozioane în cadrul facultății și la implicarea studenților în cercetarea științifică.

De curând distinsul profesor și savant Ion Bumbu a rotunjit onorabilul jubileu de 70 de ani, prilej cu care din partea mea personală și a corpului didactic al facultății îi exprim sincere felicitări, dorindu-i sănătate și încă mulți ani de activitate rodnică.

Sergiu CALOS,
dr. conf., decanul FUA

Grupe de frunte

STUDENTI CU SPIRIT CETĂȚENESC

La întâlnirea cu grupa academică „Mașini și aparate pentru industria alimentară”, anul III a ținut să vină neapărat atât dl Mircea Bernic, șeful Catedrei „Utilaj tehnologic industrial”, FIMM, conf., dr., cât și fostul îndrumător de grupă, dl Gheorghe Gorea, conf., dr. „Fostul” – pentru că numai la anul I grupele sunt dirijate de îndrumători, ulterior ele devenind „independente” – studenții se maturizează). Însă domnul profesor Gorea se consideră părintele pedagogic al grupei și în continuare. Studenții apreciază îndrumarea lui înțeleaptă în diferite situații și aceasta vorbește mult despre stilul muncii didactice la această catedră.

Fără îndoială, reușita este indicatorul muncii, și ea va fi la înălțime dacă... studentul este cetățean, are simțul responsabilității, pe care și-l asumă sincer. Toți studenții grupei au o reușită bună tocmai pentru că... sunt buni cetățeni.

Dumitru Bencheci, monitorul grupei, subliniază conștiința civică a studenților care se manifestă în a munci zi de zi asupra cărții pentru a-și forma făgașul corect în carieră. Un rol primordial îl are frecvența. Fiecare student este obligat să frecventeze zilnic orele. Pentru că munca studentului sunt studiile, absentarea orelor la noi înseamnă o lacună serioasă în muncă. Aceasta pentru că în viitorul apropiat postul de inginer nu va admite „Lipse de la ore”. Deci accentul frecvenței este și un accent educativ-civic.

Monitorul grupei mai adaugă niște reflecții cu privire la orizontul general pe care studentul și-l formează la facultate. Este vorba de cunoștințe de filozofie, etică, poilitologie, care îl pregătesc pe tânăr să comunice bine cu oamenii, să-și aranjeze viața. Vasăzică, pe lângă profesia la facultate se obțin și calități general-umane, patriotice, calități de valoare inestimabile.

Studentul **Vasile Cașcaval** adaugă că noțiunea „inginer” are ceva comun cu noțiunea „ingenios”, iar faptul ar însemna că la facultate colegii de grupă și el personal au obținut și își dezvoltă calități creative. Creație în diferite situații de viață, fie că sunt legate direct cu profesia de inginer sau nu

pelui. Prietenia bine înțeleasă în grupă ajută foarte mult. Studenții sunt conștienți de valoarea prieteniei și de aceea contribuie la menținerea și dezvoltarea acesteia. Viața e mai ușoară când e bazată pe sentimentul prieteniei, iar în studenție asta alimentează buna reușită la învățătură, conchide studentul Ursachi.

Studentul **Chiril Ursachi** subscrie la cuvintele exprimate de fratele său geamăn Ion Ursachi.

Colegul său **Sergiu Ionașco** se referă la aspectul vesel, umoristic al grupei, aspect ce întregeste personalitatea umană. Grupa, de exemplu, este destul de activă la spectacolele TVC. Iar aceasta cere multă inventivitate pentru a ridiculiza fațetele negative ale vieții studențești sau sociale în general. Studentul trebuie să aibă un unghi larg de vedere asupra tuturor aspectelor vieții, or calitatea vesel-umoristică imprimă personalității o atitudine optimistă față de viață, spune studentul Ionașco.

Ce înseamnă noțiunea de „cetățean”, se mai întreabă studentul Ionașco. Înseamnă om cu poziție activă și multilaterală față de viață, înseamnă a căuta să înțelegi viața sub diferitele ei aspecte. Eu, ca student, spune Ionașco, am o anumită răspundere pentru bunul mers al lucrurilor în grupă, deci am spirit cetățenesc.

Studentul **Ivan Luță**, evidențiază spiritul muncii cu abnegație stabilit în grupă. Munca unui inginer este foarte concretă, el

– situații social-umane în care trebuie să te orientezi uneori rapid, să creezi o soluție, iar soluția să fie morală, în folosul oamenilor, a societății în general.

Studentul **Ion Ursachi** subliniază întrajutorarea în grupă. Sentimentul acesta este foarte important, căci omul are nevoie de ajutorul altuia, cu atât mai mult când vine vorba de materii de studii mai complicate. Ei bine, sentimentul de întrajutorare dezvoltă solidaritatea umană – o solidaritate constructivă, direcționată spre binele aproa-

trebuie să găsească soluții pentru a rezolva problemele ce apar. Acestea însă vor fi rezolvate în comun cu alți oameni, deci noi, inginerii, trebuie să știm a comunica, a colabora cu muncitorii astfel ca producția să decurgă fără sincope.

Studenții au exprimat sincere mulțumiri dlor profesori **Grigore Ganea**, **Semion Evtuhovici** și tuturor celorlalți profesori care predau în grupa dată, pentru abnegația lor pedagogică și cetățenească în nobila muncă de a ajuta să crească bine noile generații.

Agencia Universitară a Francofoniei

anunță „Bursele de Mobilitate Francofone pentru a.u. 2009/2010”.

Aceste mobilități sunt rezervate universităților membre ale AUF în Europa Centrală și Orientală, de care pot beneficia și cadrele didactice, studenții Universității Tehnice din Moldova.

Sunt propuse următoarele categorii de burse:

- Burse de Masterat,
- Burse de Doctorat,
- Burse de perfecționare (formare sau cercetare).

Formularul de solicitare a bursei, regulamentul, alte documente pot fi găsite pe situl: www.auf.org/regions/europe-centrale-orientale sau la Departamentul de Cooperări Internaționale al UTM (bd. Ștefan cel Mare, 168, et. II, biroul 1-203).

Mariana VRÂNCEAN,
Departamentul Cooperări Internaționale

Seminare interuniversitare

Antreprenoriat pentru studenți

Pe 27 aprilie 2009 la UTM în cadrul Proiectului TEMPUS IV „Dezvoltarea de parteneriate între universități și întreprinderi din RM” a fost organizat un seminar interuniversitar pe tema „Antreprenoriat pentru studenți – crearea de întreprinderi”.

Mai întâi, să pătrundem sensul noțiunilor de „antreprenor”, „antreprenoriat”, dat fiind că suntem „tineri” în economia de piață și nu prea suntem familiarizați cu acești termeni. DEX-ul descifrează: „Antreprenor – (om) întreprinzător, activ, cu inițiativă, cucerător”.

Dar nu vei avea inițiativă, dacă nu vei avea cunoștințe. Seminarul a urmărit tocmai acest scop: a da cunoștințe despre antreprenoriat studenților care mâine-poimâine vor ieși în viața largă și, unii, vor dori să întemeieze o afacere, să devină antreprenori într-o direcție cu caracter economic.

La seminar au participat profesori, oameni de afaceri, specialiști în domeniul antreprenoriatului, reprezentanți ai 5 universități din RM participante la proiect: UTM, UASM, UCCM, USM, ASEM. Moderator – dna **Larisa Bugaian**, prorector pentru studii de

masterat și doctorat la UTM, prof. univ., dr. hab. Rolul principal în expunerea cunoștințelor despre antreprenoriat și l-a asumat dl **Raymond Guillozo**, specialist din Franța, participant la proiect. D-sa a prezentat temele: „Pentru ce servește formarea antreprenorială?”, „Ce pregătire necesită formarea în domeniul antreprenoriatului?”.

La seminar și-au împărtășit experiența în domeniu reprezentanți ai tuturor universităților participante la proiect. Între altele, s-a menționat că aproximativ 3-5 la sută din absolvenții universitari devin antreprenori.

E o cifră mare, mică? Credem ca e o cifră în devenire: Moldova e un stat tânăr, antreprenoriatul se află într-o fază oarecum începătoare, așa că cifra respectivă își are logica sa. Cunoștințele însă vor fi întotdeauna de folos unui student/absolvent și peste un timp, printr-o conjunctură favorabilă, un om cu profunde cunoștințe în domeniu va deveni și un bun antreprenor. Spre asta mergem.

Prin urmare, interesul celor 5 universități pentru asemenea seminare este motivat și aprecierea seminarului nu poate fi decât pozitivă.

Miss UTM – 2009

Pe 20 mai la Clubul „Faraon” din sectorul „Râșcani” al capitalei a avut loc tradiționalul concurs anual „Miss UTM-2009”.

Este o frumoasă petrecere-distrație, unde te simți bine, te relaxezi, dar... și te autoeduci. Tocmai asta merită a fi subliniat cu deosebire – educația. Contează desigur și aspectul comportamental în atmosfera unei distracții tinerești. În acest sens „Miss UTM”, am putea zice, este o școală. O școală bună, pentru că aici se cizează manierele ce subtilizează simțirea umană în relațiile cu semenii. Dar mai cu seamă relațiile intersex, relații fundamentale în societate. Băiatul trebuie să „învețe” știința de a fi curtenitor cu o fată, să manifeste această calitate printr-o multitudine de trăsături, care se formează inclusiv la asemenea sărbători publice. „Miss UTM-2009” a cultivat cu dărnicie bunele maniere, bunul gust, buna dispoziție, buna educație.

Cele 9 fete de la 9 facultăți (cea de-a zecea nu s-a prezentat pe motiv serios) au concurat în 4 probe: „Prezentarea”, „Business lady”, „Costume de baie”, „Rochii de seară”.

Fetele au manifestat din plin eleganță, gingașie, frumusețe feminină, ingeniozitate în costumație și răspunsuri la întrebările moderatorului. S-a conturat o atmosferă captivantă, antrenantă, educativă.

Între probe, studenții au distrat sala prin dans și glume. Interpretări artistice bune.

Sala clubului – amenajată în stil modern, tineresc. Dar arena costă. La fel și biletul de intrare – 15 lei. Însă locuri libere nu au fost, studenții au venit.

Vom menționa în mod deosebit rolul educativ al sindicatului studențesc, condus de dl **Anatol Alexei**, mai ieri student și el, azi tânăr profesor la FRT. El este susținut de către cei zece studenți – președinți sindicaliști de la facultăți: **Alexandru Tipa** (FCGC), **Inesa Timotina** (FTMIA), **Vladimir Maze** (FCIM), **Dorina Burduja** (FIU), **Sergiu**

Mereuță (FRT), **Alexei Pianh** (FEn), **Tatiana Hârcăială** (FUA), **Vladimir Marchitan** (FIEB), **Victor Oțel** (FIMM), **Veronica Dubin** (FIMCM). Concursul „Miss UTM” a fost precedat de „Miss facultăți”. E o muncă, o încordare care solicită timp, răbdare, dar care este inevitabilă în contextul activităților educative universitare. Sindicatul nu a întârziat să recompenseze acest efort – deținătoarele locului I la facultăți au beneficiat de câte un bilet de vacanță la munte în România (146 euro). Celelalte fete-participante – scutiri de 50 euro/bilet.

La „Miss UTM-2009” l-am văzut pe scena pe dl **Eugen Cepoi**, prodecanul pentru educație de la FCGC. A cântat la vioară (în intermezzo-urile dintre probe) – un moment educativ minunat. A trecut și el școala sindicatului UTM.

Rezultatele concursului: **locul I și titlul „Miss UTM-2009”** – dra **Victoria Petrache**, FIU; **locul II și Premiul „Simpatia publicului”** – dra **Tatiana Stepanovici**, FRT. Celelalte șapte domnișoare – **titlul „Laureat al Concursului „Miss UTM-2009”**. Sponsorii: **Rectoratul UTM și Agenția de turism „Avord travel”**.

În poligrafie – ramură industrială, care produce diverse tipări-turi: ziare, reviste, formulare, etichete, ambalaje etc., se utilizează mașini și aparate sofisticate, manipularea și asigurarea funcționării cărora necesită specialiști cu o pregătire înaltă.

Unica instituție din Moldova care pregătește poligrafiști este Universitatea Tehnică. Aici își desfășoară activitatea Catedra „Design și Tehnologii Poligrafice” (șef catedră – **Viorica Scobială**, conf. dr.) din cadrul Facultății de In-

ra pe șpalturi. Din felul cum relatează despre toate acestea se vede că a făcut această muncă cu plăcere, ceea ce înseamnă că viitoarea profesie îi va aduce multe satisfacții morale.

Studenta **Maria Dubovaia** și-a făcut stagiul de practică la Combinatul Poligrafic din Chișinău, unde a descoperit multe fapte interesante despre profesia de poligrafist. E o întreprindere mare, spune studenta, cu cca 350 de angajați – toți maiștri de calitate în poligrafie.

Maria a urmărit întregul proces de tipărire a unei cărți: de la paginare până la copertare și ambalare. Stagiul i-a adus și ei multe satisfacții interioare, ceea ce a convins-o de faptul că profesia de tipograf îi place, a ales-o bine.

Poligrafiștii noștri

dustrie Ușoară. Pentru buna pregătire practică a studenților, inclusiv desfășurarea stagiilor de practică, se apelează, firește, la experiența și profesionalismul cadrelor tipografice de la editurile din țară.

Editura „Arc” din capitală, cunoscută prin cotele înalte de calitate la prepresul („pre” – „dinainte”, „pres” – „presă, tipărire”) cărților, se oferă cu bunăvoință să găzduiască stagiile de practică ale studenților noștri. De exemplu, vara trecută, studenta **Liliana Jomiru**, a II, și-a făcut practica la această editură. În cadrul stagiului ea a învățat cum se paginează o carte. Operația necesită anumite măsurări la calculator – cât de lung poate fi rândul scris ca să încapă în spațiul paginii, câte cuvinte pot intra într-un rând. Apoi și cuvintele au lungimi diferite, se iau în calcul și intervalele dintre cuvinte. Unitățile cu care se măsoară lungimea unui rând se numesc semne.

Caracterul muncii la editură/tipografie necesită multă migală, răbdare – particularitate pe care studenta a „trăit-o” pe viu în timpul practicii. E un aspect important în formarea viitorului specialist. Aici ea a studiat denumirile și modalitățile de aplicare în practică a diferitelor termeni tipografici. De exemplu, ce înseamnă „șpalt”? Este imprimarea pe hârtie a textului cules la calculator pentru a putea fi citit și corectat. Apoi a învățat să facă și corectur-

Studentul **Marin Cucerenco** și-a făcut practica la Compania „Mitra group” – întreprindere ce importă hârtie/materie primă pentru tipografie și produce caiete, diferite formulare. Studentul a avut

posibilitatea să se implice personal în procesele pres și postpres: mașini, forme de tipar pe cilindri, pregătirea cernelii/vopselei etc. Studentul **Adrian Gavriluic** scrie și versuri. Deci e prin esență om al branșei. Și-a făcut stagiul de practică împreună cu colegul său Cucerenco, la „Mitra group”. Pe el l-a preocupat designul copertelor pentru caiete.

Studentul a elaborat mai multe proiecte de coperte pentru caiete pentru elevi de diferite vârste școlare: clasele primare, gimnaziale, liceale. Îmbinând armonios arta designului cu poezia, el a făcut, am putea spune, o practică... de creație.

Întreprinderile au primit cu bucurie asemenea stagiași.

Dl **Viorel Gorneț**, lector superior la Catedra „Tehnologia conservării”, este responsabil pentru stagiile de practică ale studenților la specialitățile „Tehnologia prelucrării cărnii și produselor din carne” și „Biotehnologii industriale” – specialitate nouă.

Stagiile de practică aici durează 5 săptămâni, ceea ce e puțin, deci trebuie să chibzuim asupra unui termen mai lung – cca 2 luni (8 săptămâni).

Cele mai importante baze de practică sunt „Carmez” din Chișinău și „Basarabia nord” din Bălți. Dar unii studenți își fac stagiile și la

întreprindere nouă de prelucrare a cărnii, situată pe str. Petricani, Chișinău. Studenții preferă și întreprinderea „Vadul lui Traian” din s. Văratec, raionul Ialoveni. Este o întreprindere modernă de prelucrare a cărnii cu fluxul tehnologic integral – de la recepția animalelor vii până la pregătirea atât a mezelurilor, cât și a semifabricatelor, conservelor din carne. Este o întreprindere privată, astfel că studenții pot vedea o întreprindere de tip nou, un eventual model pentru viitorii întreprinzători din rândul tinerilor ingineri-tehnologi în industria alimentară.

Se observă un fenomen cu nuanțe pozitive în sensul că studenții FTMIA se recomandă atât de bine la stagiile de practică, încât ulterior li se oferă posibilitatea de a transforma locul de practică în loc de muncă. La anul de absolvire mulți studenți trec la forma de studii cu frecvență redusă și se angajează la fabricile unde și-au făcut stagiile de practică, iar studii-

le le finalizează paralel cu munca propriu-zisă pe post de inginer-tehnolog. Sigur că activitatea didactică a profesorului care conduce pregătirea tezei de licență a studentului trecut la forma cu frecvență redusă activitatea se dereglează într-o anumită măsură – studentul nu se află la îndemâna ca în cazul celui de la învățământul la zi, consultațiile vor fi realizate după cum dictează deja timpul liber al studentului angajat și asta cade preponderent pe zilele de sâmbătă. Dar trebuie să știm că economia de piață impune diferite schimbări ale stereotipurilor vechi de organizare didactică, iar facultatea, profesorii trebuie să se acomodeze la aceste schimbări. Și profesorii de la FTMIA se acomodează, spune responsabilul de practică dl Gorneț, altă cale nu există.

Trebuie să adăugăm că tezele de licență ale unor studenți care lucrează paralel cu studiile sunt mai bune, mai argumentate, ele bazându-se pe realitatea concretă a întreprinderii. Or tocmai în aceste rezidă câștigul FTMIA și al societății în ansamblu – tinerii ingineri cu teze de licență bazate pe cercetări reale din economia națională.

Dl Viorel Gorneț conduce stagiile de practică în tehnologia cărnii de peste 8 ani, constantă ce se reflectă benefic asupra domeniului dat. D-sa cunoaște în amănunte particularitățile întreprinderilor respective, cunoaște personal specialiștii din ramură și, prin urmare, coordonează stagiile studenților în cunoștință de cauză, astfel ca acest segment didactic foarte important în pregătirea viitorilor ingineri tehnologi ai industriei alimentare e realizat la cele mai înalte cote de calitate.

Legăturile dintre FTMIA și întreprinderi se pliază pe un fundal foarte convenabil și pentru faptul că studenții merg la practică la absolvenții de ieri ai FTMIA, astăzi specialiști în ramură.

CATEDRA LUCREAZĂ

Dl **Victor Ceban**, șeful Catedrei „Inginerie și Management în Transport”, conf. dr., ne vorbește despre activitatea unuia dintre cele mai mari colective didactice ale UTM.

Perfecționarea planurilor și programelor didactice se află în centrul atenției la catedră. Informația recentă privind noutățile din domeniul transportului se acumulează în special din internet – librăriile electronice. O altă sursă ar fi legătura profesională neîntreruptă cu întreprinderile și instituțiile din ramura transporturilor: Ministerul de ramură, Direcția Transport a Primăriei Chișinău, Agenția Națională Transport Auto.

În același scop al ridicării nivelului de calitate a tinerilor ingineri-auto la catedră se deschid laboratoare noi, modernizate, cu sisteme de automatizare și tehnologii informaționale în sfera transportului, sisteme noi de navigație. Toate acestea sunt necesare pentru a dirija diferitele acte ce autentifică o transportare, începând cu foaia de drum și terminând cu viza de deplasare a șoferului și a mijlocului de transport pe trafic internațional, precum și diverse informații despre clientelă, marketing etc.

Prin intermediul tehnologiilor informaționale studenții descoperă „pe viu” cum se elaborează rutele interne și internaționale, având în vedere o mulțime de factori: economia de combustibil, scurtarea pe cât e posibil a traseului etc. În acest sens există softuri speciale și studenții trebuie să le cunoască. Sistemele de navigație îi învață să controleze deplasarea, să asigure executarea transportării la timpul prevăzut în contract. În sistemul urban din republică studenții învață, prin mijlocirea acelorași tehnologii informaționale, cum să organizeze mai rațional transportările (fie de călători, fie de marfă).

Trebuie subliniat faptul că majoritatea întreprinderilor de transport din Moldova sunt mici: cu 4-7 mașini de diferit gabarit. Deci catedra are în vizor și aspectul antreprenorial – pregătirea specialiștilor în direcția dată. Studentul trebuie să știe cum ar putea să în-

fințeze o asemenea întreprindere. Sunt sfere independente care se completează reciproc: unii absolvenți știu cum să înființeze o întreprindere specializată în transportări, alții – în sfera servicii și reparații auto sau în așa-zisele expeditii – acumularea volumelor de mărfuri și organizarea transportării lor până la destinație, în timpul prevăzut de contract. Ultimii pot organiza transportările în mod combinat: auto+ feroviar+aerian+maritim. Acestea se numesc transportări multimodale, de altfel foarte actuale, avându-se în vedere aspectele globalizării, economiei și ecologiei. În plan didactic este introdusă, deja al doilea an, o disciplină de studii în acest sens – „Transport multimodal”.

În pregătirea specialiștilor o componentă importantă este practica. În anul acesta catedra pregătește 164 de absolvenți, deci volumul locurilor pentru stagiile de practică e foarte mare. Cu toate acestea, sectorul practicii a fost asigurat în mare parte datorită contactelor de lucru între catedră și agenții economici din

zării civice și profesionale a studentului.

La catedră s-a reușit deschiderea unui cabinet specializat în organizarea și securitatea circulației rutiere. Acest aspect al pregătirii absolvenților noștri necesită o atenție deosebită, indiferent de specializarea îngustă pe care o va urma, în special acest lucru se referă la acei absolvenți care vor lucra în sfera poliției rutiere.

Cercetările științifice reprezintă un alt sector important al activității catedrei. Prin cercetarea științifică se rezolvă și problema creșterii tinerelor cadre de lectori care susțin în continuare procesul didactic. De exemplu, trei doctoranzi ai catedrei efectuează cercetări științifice în economia transportului – dna **Diana Osipov**, dna **Nina Garștea** și dl **Ion Cotruță**.

Denumirea „Inginerie și Management în Transporturi” pe care o poartă această catedră indică două direcții de pregătire a tinerilor specialiști: ingineria propriu-zisă în transporturi, dar și management/economie. Cercetările științifice în economia transportului care se fac la catedră au scopul de a completa permanent contingentul didactic care să poată acoperi integral predarea disciplinelor de management. Partea cealaltă – ingineria – este asigurată și de aportul profesoral-didactic de la alte catedre, aici fiind vorba de predarea disciplinelor cu caracter fundamental.

Unii profesori de la catedră lucrează prin cumul și în anumite firme legate de domeniul transporturilor. Faptul e pozitiv în sensul menținerii legăturii între instituția didactică și producție, aceasta consolidând statutul profesional al profesorului. Profesionalismul catedrei este susținut și prin diferite cursuri de perfecționare organizate de catedră pentru specialiștii din ramură, prin cursuri pentru pregătirea șoferilor de categoria „B” și „C”. Toate acestea aduc și bani în casa UTM – circa 1 milion de lei anual. Catedra dispune de un mic parc auto pentru instruire: camioane, microbuz, limuzine. Adică e o catedră care demonstrează că știe și poate să se acomodeze cu succes atât la Procesul Bologna, cât și la economia de piață.

sectorul statal și cel privat. Tot aici se înscrie și suportul esențial al CENIOP-ului – această subdiviziune din cadrul UTM se impune tot mai mult inclusiv în sfera angajării studenților în câmpul practicilor.

Tot mai frecvente sunt cazurile când studentul își caută în mod individual locul pentru practică. E un fapt salutar în aspectul maturi-

Cronică sportivă

1 martie. S-a desfășurat Campionatul RM de sambo juniori-2009. Titlul de campion a fost cucerit de Sergiu Bidiuc (FIMM).

2-6 martie. A avut loc primul concurs din calendarul Universiadei Naționale-2009 – baschet feminin. Titlul de campioană l-a cucerit echipa UTM: N.Burlacov, FTMIA; A.Provatorova, FRT; A.Sereda, FUA; I.Tiron, FCIM; X.Bicina, FIEB; O.Damoșan, FTMIA; L.Roșca, FIU; A.Semenciuc, FTMIA; C.Susanu, FUA; N.Macovchina, FTMIA; N.Savelieva, FIEB. Antrenor – Olga Veghizova, lector superior.

7 martie. La Bălți s-a desfășurat Campionatul RM de haltere. Ion Vascan (FUA) a cucerit titlul de vicecampion în categoria de greutate până la 105 kg.

14-15 martie. S-a desfășurat Campionatul RM la triatlon forță. Echipa UTM a câștigat 6 medalii de aur, 2 medalii de bronz.

19 martie. A finalizat Campionatul mun. Chișinău de baschet feminin. Echipa UTM – campioană, învingând în finală echipa „Speșranța” cu scorul 64:56.

6-10 aprilie. La UTM s-a desfășurat Campionatul de baschet feminin între facultăți. Locul I – FTMIA, II – FUA, III – FCIM.

14-15 aprilie. A avut loc Universiada Națională la triatlon forță. Echipa UTM a câștigat 2 medalii de aur, 2 – de argint, 4 – de bronz.

29 aprilie. S-au desfășurat competițiile de judo din cadrul Universiadei-2009. Echipa UTM, condusă de Mihai Sidorenco, lector superior, s-a clasat pe locul IV. O evoluție strălucită au avut-o studenții Vadim Petrovici, FCGC, care și-a adjudecat titlul de campion universitar, categoria 90 kg; Evghenii Procopiev, FIMCM (66 kg) – locul 2; Vadim Rotari, FCGC (66 kg) – locul 3.

9 mai

Slava-țiridică
Mare-făclie
Din cruntă durere
Din bucurie.

nău – semn că s-a terminat cruntul război mondial 1941-1945.

Mii de oameni cu flori de tristă amintire au mers în ziua de 9 mai în pas smerit la Focul sacru, la mormintele ostașilor căzuți pe câmpul de luptă, s-au închinat cu pietate, consemnând cea de-a 64-a aniversare de la sfârșitul celui de-al doilea război mondial.

Ziua Victoriei - Ziua Europei

Catrenul de mai sus a fost scris cu literele de aur pe una din armele-simbol rezemate în rastele la Complexul memorial „Eternitate” din Chișinău – semn că s-a terminat cruntul război mondial 1941-1945.

șef al Secției pentru Aspirantură (Doctorantură) la UTM.

Dl **Arșo Parsadanean** după război a fost profesor, decan, șef catedră la FEn – acum e la pensie, atingând venerabila vârstă de 90 de ani.

Dna **Țilea Cononova** după terminarea războiului mondial a fost profesoară la Catedra de Chimie, acum e la pensie, având o vârstă cât un munte – 98 de ani.

Dna **Maria Dreahlă** a participat la războiul din Afganistan, acum e șef-arhivă la UTM.

Dl **Valentin Olaru**, participant la războiul din Afganistan, acum e șef al Centrului de Calcul la FUA.

Dl **Ion Lazăr** a luptat pentru integritatea

Pe 9 mai, concomitent cu Ziua Victoriei se sărbătorește și Ziua Europei – în semn de mulțumire, de prețuire a Victoriei, a Marii Victorie. Data de 9 mai a fost aleasă ca Zi a Europei de Consiliul European de la Milano, din 1985, apreciindu-se că punctul de pornire al construcției Europei unite a fost declarația prin care, la 9 mai 1950, **Robert Schuman**, ministrul de externe al Franței, a propus Germaniei, dar și altor state europene, să pună „bazele concrete ale unei federații europene indispensabile pentru menținerea păcii”.

Marele Război Mondial a curmat 50 de milioane de vieți omenești, pustiind mai bine de două treimi din Europa. Tineretul trebuie să în-

Moldovei în conflictul armat pe Nistru în 1992, acum lucrează electrician la UTM.

În ajunul lui 9 mai veteranii războaielor și conflictelor militare, membri ai marii familii UTM, au venit la o masă de celebrare și amintiri. Ei au fost omagiați în sala de festivități de rectorul dl **Ion Bostan**, academician, dl **Petru Todos**, prim-prorector, prof. univ., dr., dl **Ion Pocaznoi**, șeful sindicatului, dl **Valentin Amariei**, prorector, conf., dr. Organizatorii au exprimat cuvinte de recunoștință veteranilor, oferindu-le flori și câte un modest cadou bănesc de 500 de lei.

Vom menționa în context că pentru desfășurarea activităților de cinstire a veteranilor

țelegă sensul profund al sacrificiului adus în acest război. An de an, prin tradiție, studenții UTM vin pe 9 mai la Memorial, în cadrul unui grup reprezentativ condus de rectorul **Ion Bostan**, academician AȘM, alături de prorectori, decani, șefi de catedre, profesori. Și veterani. Veterani care sunt printre noi azi la UTM.

Dl **Ion Samusi** la venerabila-i vârstă de 84 de ani este profesor la Catedra de Fizică.

Dl **Ivan Filimonov**, ofițer superior, acum pensionar, după terminarea războiului a fost

de război an de an se depun eforturi mari. Credem însă că la asemenea întruniri ar fi bine să participe neapărat și studenții (reprezentanții studenților) de la toate facultățile. Noile generații de studenți care vin în timpuri noi trebuie să cunoască sacrificiul eroilor adus în cruntele războaie pentru apărarea patriei, această informație educativ-patriotică servind pentru ei drept un stimulent puternic moral pentru afirmări pozitive la studii, în muncă și în viața de zi cu zi.

Jurământ militar Patriei Republica Moldova

La mijlocul lunii mai studenții înscriși la Catedra Militară depun jurământul militar Patriei Republica Moldova.

Anul acesta în mod solemn, îmbrăcați în uniforme militare, peste 1600 de studenți au depus jurământul la Regimentul de Infanterie motorizată nr. 2 din Chișinău.

În fața frontului studențesc au vorbit dl general de brigadă **Nicolae Petrică**, șeful Catedrei Militare a UTM, dl **Timofei Gavrinchi**, veteran al războiului al doilea mondial, eliberator al Chișinăului de sub ocupația fascistă, dra **Alina Vasilcov**, studentă la FRT, dl conf., dr. **Dumitru Ungureanu**, prorector UTM.

De față la acest moment crucial în biografia tinerilor studenți-militari au fost numeroși părinți, reprezentanți ai Ministerului Apărării al RM.

Studenții vor trece cursuri militare în 4 specialități: infanterie, artilerie, transmisiuni, geniu.

UTM: file de istorie Catedra „Informatica aplicată”

Catedra „Informatica aplicată” a fost înființată în anul 1989 ca o componentă didactico-științifică a Facultății de Calculatoare, Informatică și Microelectronice, având inițial denumirea „Matematica de calcul și programare”.

Datorită eforturilor depuse de fondatorul și șeful catedrei de atunci, prof. univ. **Anatol Popescu**, în anul 1995, în RM a fost inițiată instruirea la specialitatea „Informatica și limbi moderne aplicate”. În acești ani aici și-au făcut studiile circa 500 de studenți și masteranzi, care activează în diferite domenii ale economiei naționale.

În perioada 2000-2007 catedra a purtat denumirea „Informatica și limbi moderne aplicate”, fiind condusă de conf. univ. **Liviu Carcea**. Din martie 2007 catedra poartă denumirea actuală și este condusă de către conf. univ., dr. **Vasile Moraru**.

Actualmente catedra are 32 cadre didactice titulare: 1 profesor universitar, 13 conferențieri universitari, 13 lectori superiori, 5 lectori asistenți, 3 doctoranzi și 20 de masteranzi. Catedra este de profil și asigură pregătirea profesională a studenților și masteranzilor la specialitatea „Informatica aplicată”, care reprezintă o direcție modernă a informaticii utilizată în toate sferele de activitate a societății ce țin de procesarea informației multilingve.

Catedra este structurată în 4 secții: Informatica – șef secție conf. univ. **Liviu Carcea**,

anglofonă și francofonă, Lingvistica generală. Altele poartă un caracter particular cu o orientare mai îngustă - Procesarea limbajului natural, Sistemele de inteligență artificială, Teoria și tehnica traducerii, Gramatica transformățională, Contextul și baze de cunoștințe, WEB design-ul, Corespondența uzuală și de afaceri, Cultura businessului.

Tinerii specialiști formați la Catedra „Informatica aplicată” pot activa în două domenii:

1. Programator cu cunoașterea a două limbi străine, specializare care nu ia neapărat în calcul aplicația informaticii asupra limbilor;

2. Informatician-lingvist, specialist ce se ocupă de aplicarea informaticii asupra limbajului natural și de inteligență artificială. Această specializare manifestă impactul hotărâtor al noilor tehnologii asupra educației, medicinei, roboticii, industriei constructoare de mașini și a celei aerospațiale.

Cercetarea științifică

Activitatea științifică în cadrul Catedrei „Informatica aplicată” se manifestă multilateral. În general, se urmărește atragerea studenților în cercetare. Proiectele de an, iar mai apoi cele de licență cuprind o tematică diversă în ceea ce privește procesarea limbajului natural și lingvistica computațională.

Limba engleză – șef secție lector superior **Maria Anishevici**, Limba franceză – șef secție conf. univ. **Olga Tcaci**, Limba germană – șef secție conf. univ. **Boris Baraniuc**.

Activitatea didactico-metodică

Specialitatea „Informatica aplicată” are ca scop formarea specialiștilor în procesarea limbajului natural sau tratarea automată a limbajului natural, domenii ingineresc modern, care a intrat deja în faza aplicațiilor industriale și necesită cunoștințe solide în informatică, pe de o parte, și în lingvistică, pe de altă parte. Materiile predate de către profesorii Catedrei Informatica Aplicată constituie o gamă importantă pentru aceste două ramuri științifice. Printre acestea pot fi enumerate unele fundamentale, cu caracter general, cum sunt - Informatica, Programarea calculatoarelor, Metode numerice, Matematica lingvistică, Programarea în limbajul C, Structuri de date și algoritmi, Ingineria calculatoarelor, Modelarea sistemelor, Baze de date, Limba engleză, Limba franceză, Limba germană, Cultura și civilizația

Majoritatea cadrelor didactice sunt implicate în proiecte științifice de masterat sau de doctorat. În scopul perfecționării potențialului științific se întreprind numeroase stagii de formare în străinătate – România, Bulgaria, Franța, Marea Britanie etc.

În cadrul catedrei există o echipă de cercetare și se urmărește recunoașterea ei pe plan național și internațional. Specialitatea „Procesarea Limbajului Natural”, ramură relativ nouă în știință, impune o colaborare cât mai strânsă între cercetători. Astfel, unul dintre scopurile majore ale catedrei a fost de a institui o rețea de colaborări cu diferite instituții interesate de acest domeniu. Pe plan intern, catedra colaborează fructuos cu Institutul de Matematică și Informatică, Institutul de Lingvistică ale AȘM, cu USM și ASEM, iar pe plan extern – cu Universitatea de Științe și Tehnologie din Lille, Universitatea Mediteraneană din Marseille, Universitatea „Al. I. Cuza” din Iași.

Vasile MORARU,
șef Catedră „Informatica Aplicată”
conf. univ., dr.

În atenția studenților!

• Dacă intenționați să obțineți ceea ce vă doriți după absolvirea universității, informați-vă din timp cu privire la mediul economic din republică accesând *Sistemul informational Kompas*, instalat în sălile de lectură ale bibliotecii, sălile de calculatoare și Centrele de calcul de la facultățile UTM, Centrul universitar CENIOP (str. Studenților, 9/9, blocul de studii 5, parter).

• Aveți șansa să selectați și să negociați din timp cu întreprinderile eventualele locuri de desfășurare a stagiilor de practică și de angajare la lucru după absolvirea universității.

Relații la tel.: **92-92-29**

Centrul universitar CENIOP

Pro Calitate

În atenția studenților și angajaților UTM

În conformitate cu politica UTM în domeniul asigurării calității studiilor, „Planului de activități privind prevenirea și contracararea corupției la UTM” și excluderii fenomenelor negative prezente în societate, Senatul UTM a decis crearea adresei e-mail:

quality.utm@gmail.com

Orice persoană poate expedia la adresa sus menționată sugestii, opinii și informații ce pot contribui la menținerea și îmbunătățirea atmosferei în universitate. Mesajul va fi recepționat de o persoană obligată să respecte confidențialitatea și să transmită conținutul respectiv factorilor de decizie ai UTM.

Editor – **Universitatea Tehnică a Moldovei.**
Echipa redacției: Leonid BUSUIOC – corespondent,
Dorian SARANCIUC – fotograf. Design: Viorica OSTAȘ-TOFAN
Relații la tel.: **48-83-57**
Înregistrare la Ministerul Justiției al RM cu nr. 42 din 16.02.1998
Tiparul: Editura „PRAG-3”
Comanda: **1017** Tiraj: 2200